

Het verhaal van Esseghem (26)

Rik Coolsaet

Mini-Manchester

‘Klein Manchester’, zo werd het historische hart van Molenbeek ooit genoemd. Grote fabrieken en duizenden arbeiders maakten van de gemeente de eerste industriële voorstad van Brussel. In Esseghem waren geen grote fabrieken, maar een mini-Manchester was het wel.

Het historische hart van de wijk – het huizenblok dat gevormd wordt door de huidige Esseghem-, Joseph Loossens-, Gustave Delathouwer- en Jules Lahayestraat – is tegen 1878 een drukke volkse buurt geworden. Allerlei ambachtslui zijn er zich komen vestigen, van voddenrapers (*‘kajoeberers’*), over bakkers en mandenmakers tot lantaarnaanstekers (*‘lanteirnemannen’*), messenslijpers (*‘scheresliepers’*), paraplusleurders en ruitenkuisers. En herbergiers, veel herbergiers.

Dan krijgt Jette zijn eigen stationnetje. Duizenden Vlaamse arbeiders gebruiken het om naar hun werk te pendelen, onder meer naar de talloze bouwerven in Brussel. Sommigen kiezen ervoor om dicht bij hun werkplaats te gaan wonen. Het oude gehucht deint uit naar de Kleine Esseghemstraat en de Lakenstraat (de huidige Jules Lahayestraat).

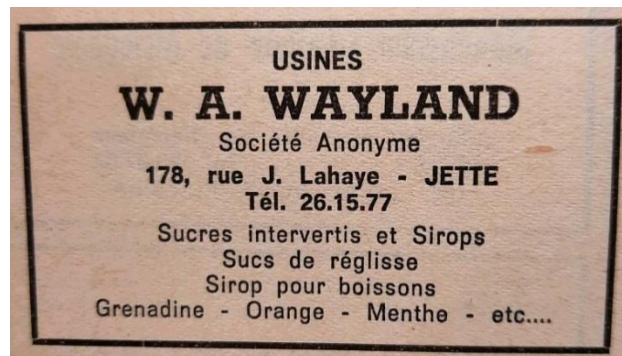
In 1907 wordt er een nieuwe gasfabriek opgetrokken op de plaats waar nu de sociale woontorens van de Jetse Haard staan. Het wordt het enige grote fabriekscomplex in Esseghem. Hoeveel arbeiders er precies werken, weten we niet, maar het kunnen er honderden zijn geweest. De oude volkse buurt verandert zo snel in een arbeiderswijk, waar de arbeiders van de nieuwe gasfabriek hun makkers van fabrieken elders in het Brusselse komen vervoegen.

Maar de gemeente ziet liever *‘deftige inwoners’* neerstrijken in de nieuwe straten die rond die tijd worden aangelegd. Nieuwe eigenaars worden aangemaand om af te zien van *‘drankgelegenheden, dans- of theaterzalen, werkplaatsen, winkels en in het algemeen onhygiënische, hinderlijke of gevaarlijke handels- of industriële activiteiten’*.

Ateliers, winkeltjes, bedrijfjes en wasserijen blijven zich daardoor in en rond het historische hart van Esseghem concentreren. Het resultaat: zowat elke huis herbergt een economische activiteit: bakker, bloemist, klompenmaker, slager, wasserij, kolenhandelaar, brouwerij, smederij, ijzerbewerker... Tegen 1939 telt de Jules Lahayestraat tussen de de Smet de Naeyerlaan en de grens met Laken alleen al een dertigtal winkels, één fabriek en zes cafés.

Net zoals in Molenbeek gaat het vanaf de jaren 60 echter bergaf met de economische bedrijvigheid in Esseghem. De gasfabriek sluit. Jaar na jaar slinkt het aantal winkels, bedrijfjes en ateliers, maar hun sporen zijn vandaag nog altijd zichtbaar in Esseghem – voor wie weet waar hij moet kijken. Vandaag is gebouwd op gisteren.

(Foto's Coll. Archief gemeente Jette, André De Gand, Pierre Schacht, Félicien Thiry e.a.)

CASQUES - HELMEN

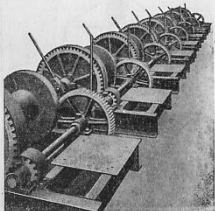
L. HARUS

225, Rue Jules Lahaye
JETTE-ST-PIERRE - BRUXELLES
Tél. : 25.73.64
R. C. Br. 229.677 - C. C. P. 3044.68
Kredietbank : Compte n° 10624/13

FACTURE N° 2622

Bruxelles, le 30 / 1 / 1958 196 .

**TREUILS
MONORAILS
MONTE-CHARGES
TRAINAGES par CABLE**

R. RUETSCHI
INGÉNIEUR-CONSTRUCTEUR

**231, Rue Lahaye, 231
JETTE-BRUXELLES**

Téléphone : 634,23

Télégrammes : RUETSCHI-BRUXELLES

GRUES
EXCAVATEURS
Transporteurs
à ruban

Etudes complètes
pour installation
d'Usines
et de Chantiers.

LE CHARBONNIER

J. MARCHAND

239-241, rue Lahaye - JETTE

Tél. : 26.44.96

**Vous recommandez ses super-anthra-
cites DONETS et IMPERIAL**

**FABRIQUE BELGE D'ÉTIQUETTES EN RELIEF
DE LUXE ET ORDINAIRES POUR TOUTES INDUSTRIES**

GOMMÉES SUR PAPIERS BLANCS, COULEURS
OU MÉTALLIQUES TOUTES FORMES ET EXÉ-
CUTIONS. — SPÉCIALITÉ POUR CONFISERIE-
CHOCOLATERIE, BISCUITERIE, CHARCUTERIE,
BONNETERIE, PHARMACIE, CHAUSSURES,
TABACS, ALIMENTATION, CHAPELLERIE ET
TOUTS GENRES D'EMBALLAGES ET PUBLICITÉ
COINS POUR PHOTOS.

Travaux soignés — Livraisons rapides et à matière
et exécution égales, conditions les plus avantageuses.

PRIX SPÉCIAUX POUR TIRAGES IMPORTANTS
ATELIER SPÉCIAL DE DESSINS ET DE GRAVURES

NOTRE SPÉCIALITÉ : « L'ÉTIQUETTE EN RELIEF »
LA PLUS FORTE PRODUCTION BELGE — LES CRÉATIONS LES MIEUX ÉTUDIÉES

ETIBEL

Anciens Établissements

Lucien SPANOGHE
VVE L. SPANOGHE Succ.
105, rue Jacobs Fontaine, 105
JETTE-BRUXELLES
Téléphones : 25.09.87-26.33.65

GUGLIELMO BENVENUTI

VIAREGGIO

BRUXELLES

MARBRES

Blocs - Tranches brutes et polies

Représentants généraux Belgique, Hollande et Grand-Duché de Luxembourg

Rasse & Charlier

SPÉCIALITÉS : Blanc clair, Veiné, Arabescato, Calacatta, Skyros d'Italie,
Brèche Médicis, Paonazzo, Portor, Vert des Alpes, Vert Polcevera,
Paonazzo Violet, Paonazzo Ambré, Rouge de Levanto, Blanc P., etc.
Marbres belges et étrangers.

Téléphone : 680,80

Usine et Chantier : Rue Jacobs Fontaine, JETTE-ST-PIERRE

BESSIERE

205, rue Jules Lahaye, 205

— JETTE —

Téléphone : 26.14.87

Spécialités :

**TANNAGE DE PEAUX EXOTIQUES
ET DU CONGO**

P. F. A. TWECHUIZEN

18, Rue Lahaye, 18, JETTE SAINT-PIERRE-BRUXELLES

FERRONNERIE
en tous genres

**Chaudronnerie
Construction**

MANUTENTION MÉCANIQUE

Entreprises de Montages

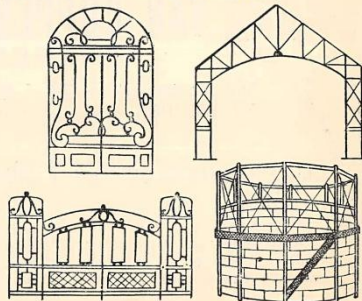
Location de Matériel

RÉPARATIONS MÉCANIQUES

Atel. : Rue Lahaye, 233-235

TELEPHONES :

Bureau 616.98 - Atelier 136.42

Etablissements

J. CASTERMANS

PIERRES BLEUES

119, rue Jules Lahaye, 119

JETTE — Téléph. 25.79.32

ROBINETTERIE

JETTOISE

V. & L. VERMONDEN

&

J. ALEXANDRE

Fonderie de cuivre

Tél. 26.18.91

91-93

rue Jacobs-Fontaine

JETTE-BRUXELLES

*Grande Blanchisserie
Pierre Van Ruggenhoudt
Jette-St-Pierre ... R. De Backen 225.*